

Isparta Kentinde 1950-1980'ler Modernizminin Mimari İmajları: Sosyo-Kültürel Yapılar

ÜİKÜ ÇELEBİ GÜRKAN¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, ulku.celebi@gmail.com
ORCID iD: 0000-0003-4774-8115

ÖZ

Isparta kentinde 1950'lerden 1980'lere doğru yaşana süreçte kamu yapıları kent mekanının biçimlenmesinde belirleyici unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bunlar arasında sosyo-kültürel işleve sahip kamu yapıları önemli mekânsal unsurlar olarak görülmüş ve toplumsal ilişkilerin görünür kılındığı birer sahne olarak algılanmıştır. Farklı ve özgün çizgilerin ele alındığı sosyo-kültürel işlevlere sahip modern yapılar kent merkezinde modernizmin temsilcisi olmuşlardır. Bu çalışmanın amacı; Isparta kentinde 1950'lerden 1980'lere uzanan süreçte yaşanan modernleşme pratiğinin kentsel mekandaki izlerinin sosyo-kültürel işlev gören kamu yapıları üzerinden okunmasıdır. Çalışma kapsamında; kentte modernist yapı dili ve yapım teknolojileri ile ön plana çıkan sosyo-kültürel işlevli yapılar olan Kültür Sineması, Atatürk Stadyumu, Kapalı Spor Salonu ve Tekel Binası ele alınmıştır. Kültür Sineması dönemin kültürel hayatının şekillenmesinde etkin rol oynarken, Atatürk Stadyumu ve Kapalı Spor Salonu sundukları spor, dinlenme ve kültürel etkinlik imkanı ile kentin spor merkezi olma görevini üstlenmektedir. Kent belleği açısından önem taşıyan ve Türkiye'deki modern mimarlık mirasının bölgedeki temsilcisi olan bu yapılar kentsel konumları, kütle ve mekan kurguları, cephe özellikleri, inşaa teknikleri ve malzeme özellikleri bakımından ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Çalışma sonucunda bu yapıların kent hayatında önemli rol oynadıkları ve inşaa edildiklerin dönemin mimari özelliklerini taşıdıkları ortaya konmuştur. Isparta kentindeki modern mimarlık mirasını görünür kılmayı hedefleyen çalışma; hızla yok olan ya da yapılan olumsuz müdahalelerle özgün niteliğini kaybeden yapıların korunabilmesi için belge oluşturma kaygısı taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Isparta, modernizm, sosyo-kültürel yapılar, modern mimari, modern mimari miras

KAYNAKÇA

Anonim, (1973). Isparta İl Yıllığı – 1973 (Cumhuriyetin 50. Yılında). Ankara: Paris Matbaası

Anonim, (1983). Isparta İl Yıllığı – 1983. Isparta: Isparta Valiliği Yayını.

Anonim (2001). Isparta İl Yıllığı. Isparta 1880–1980. Isparta Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü Yayınları, Isparta: Seçil Ofset.

Aru'nun Hazırladığı Isparta Şehri İmar Planı Raporu, Ün Dergisi, Sayı:116-117, Cilt:10, 1615-1622.

BCA, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Cumhuriyet Arşivleri Kataloğu, 490.01-4.20.4. nolu arşiv belgesi <https://www.devletarsivleri.gov.tr>

Beyhan, Ş. G. (2016). Isparta Kentinde Yaşanan Modernizmin Kent Kültürü ve Tipolojisi Üzerine Yansımaları . İDEALKENT , 7 (18) , 116-143 .

Isparta Belediyesi, (2022). İmar ve Şehircilik Müdürlüğü Arşivi

Isparta Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, (2022). Tesisler Birliği Şubesi

Isparta İmar Planı Raporu (1943). Prof Ölsner ile Doçent Yüksek Mimar Kemal Ahmet

Hasol, D. (2017). 20.Yüzyıl Türkiye Mimarılığı. İstanbul: YEM Yayınevi.

Malandra, M.P.; Zanolı, G. (2016). Paolo Vietti Violi. Cenni Biografici. Architettura E Sport: Paolo Vietti Violi. İtalia:Catalogo delle mostre.